

7

श्रीगणेशाय नमः विलिखेत्सर्वतोभद्रं वेदिकोप
 विसुन्दरम् तिर्थगूढं गतोनेखाः कुर्यादेकोनविंशतिः
 खरोऽनुविपदाकोरोऽम्बुखलाः पञ्चकोष्ठाः एकादशप
 दावक्षी भद्रं तु न वधिः पदै चतुर्विंशत्पदावापि पत्रिधि
 विंशतेः पदैः मध्येषोऽशभिः कोष्ठैः पञ्चमष्टदलं लिखे
 १ त् सितेऽनुः खलां रुक्मावक्षी नीलेन पूरिता मया
 रणातिता वाक्यः पत्रिधिः पीतवर्णकः वाद्येन नदलेः
 स्वर्णवर्णिका पीतवर्णकाः खरोऽनुः खला वा पीत
 वक्षी भद्रं पञ्चकं पत्रिध्या वेदितं पञ्चवाद्यैस्तत्त्रय

याम्यवापि प्ययोर्न ध्ये गंधर्वास्मृतः ऊरु
 वस्त्रसोमयोर्न ध्ये ह्यस्तथैव कानयेत् स्तंभ
 नंदीत्यनंस्तंभमहादेवं च कानयेत् वंसाद्दशा
 २ नयोर्न ध्ये दत्तादिः सप्तभोगाः प्रलेख्योस्त २
 यामध्ये पुर्णविष्णुं तथैव च ब्रह्माग्निर्मध्ये ननु तच्च
 १ धां देवीं प्रपूजयेत् ब्रह्मयाम्ययोर्न ध्ये मनुतः सप्त
 वेकुत ब्रह्मणः पादमूले तु मेदिनीं तत्र कानयेत् का
 वत्रीं न ध्ये चैव यमुना च स नत्यती गंगा कुर्यात्

जस्तमैः सर्वतंचसमुद्दिष्टं सर्वतोभद्रमंडलैः मध्ये
वस्त्राद्यादिस्तु सोमादिदेवतास्तताः वायुसोमद्रव्यो
र्मध्येवसवोष्ठोतुका नयेत् सोमद्रव्यो नयोर्मध्ये उ
द्रासका दशास्तताः दशान्नद्रव्योर्मध्ये आदित्यान्
का दशान्नलिखेत् इन्द्राग्निर्मध्ये च तथा हृषिकेशौ पू
जयेततः आग्नेययमयोर्मध्ये विश्वे देवाः सपैत
काः चांम्यने मत्स्ययोर्मध्ये सप्तपक्षाश्चक्रानयेत्
ने मत्स्यपश्चिमयोर्मध्ये नागान्नाश्चक्रानयेत्

या गोदा पूज्यामध्ये ससागना ही नही नमधुः सर्पि
 नाने सु सुदधि सागना वल्लय शानमि त्या घै मे जे
 नेता लो देवता जंघ पुष्पादिभिः पूज्यः घृष्टादी पंचसम्य
 सर्वतः सर्वत्र मध्ये स्मात्पात्सर्वतो नम्र मीनितं इ
 तिसर्वतो नम्रं अथ सर्वतो नम्रं देवता पूजनं गणा
 नां त्वेति मंत्रेण अग्ने यं गणा पश्येते गणानां
 त्वेति मंत्रेण प्रजापति अग्निः अनुसुप्तेः गणा
 पति देवता गणेशास्थापने विनियोगः गणानां त्वा
 गणापतिं हवामहे निधीनां

4

नवमनस्तनूषुविभूतप्रजायनाः सचेष्टहि ४ ईश
 न्यां हि शिर्षा नतमीसाते पूजयेत् तमीशानमिति मं
 त्रस्य गोतमः सविः त्रिषु पंचदः इन्द्रो देवता इत्याप
 नो विनियोगः तमीशानं जगतस्य वसतिं विपं जिन्य
 मवयं सहमहेव यं यूयानो यथावेदसमसहये रहि
 ता य पुनं य सस्तये ५ पूर्वस्यां दिशि देवे न्ये जाता न मि
 ४ ति पूजयेत् जाता न मिन्द्रमिति मंत्रस्य गर्भः सविः त्रि
 षु पंचदः इन्द्रो देवता इत्याप नो विनियोगः जाता न
 मिन्द्रमिति मंत्रमिन्द्रं देवे देवे सह वं यस्तमि

विर्जयः छंदः प्रजापतिदेवता वृक्षस्यापने विनि
 मोगः आवृत्तन व्राह्मणे वृक्षवर्चसी जायता नारा
 द्देराज न्यशून इव्योतिव्याधी महास्यो जायतां दोग्धी
 धेनुर्वीर्यननाशुः शदिः पुरधियो व्याजि सूर्येष्टा सने
 जोष वास्य पर्जन्याजिफांमे तिकांमेनः ययमानवीनो जा
 यतां वर्धतु फल्यवंत्पोन आषधयः पच्यंतां योगसे जा
 नः कस्यता ३ सोमचे वृद्धतने भोगे वयं सोमेति
 पूजयेत् वयं सोमेति वसु-सपिगा यत्री छंदः सो
 मादेवता सोमस्यापने विनि मोगः वयं सोमेति

गन्तव्येति धर्मराजं प्रपूजयेत् सुगन्तु पंथां प्र
 दिसं न हरिज्योतिर्मध्ये यज रं नः प्रायः अथैतन्मन्त्रं
 रमन्तम् प्रागा द्वैव स्यतो नो अभयं कुरुते ८ असु
 न्यनेति मंत्रस्य विवक्ष्यानमभिः त्रिषु पृष्ठैः नैऋति
 दिक्वतानैऋतिस्थापने विनियोगः असुन्यनामपमा
 नमिच्छते न स्येत्या नमपिहितस्करस्य अन्यमस्म
 दीत्या नमो देवि निजते तु यमस्तु ९ प्रतीच्या वतु रां
 देवं तत्प्रायामीति मंत्रस्य तु तः शेषमभिः त्रिषु पृष्ठैः
 नैऋतस्थापनीति मंत्रस्य वतु रां प्रायामीति मंत्रस्य वतु रां प्रायामीति मंत्रस्य

नं स्वया मिश्रा नं पुत्र हूत मि ३ ५ स्वस्ति नो नमः वा
 धाविन्द्र पूर्व दक्षिणयो मध्ये अग्नि त्वन्म ३ ति पूज
 येत् त्वन्मो अग्ने इति मंत्रस्य हिन रूपस्तूप नमः वि
 सुष्टु ६ः अग्निदेवता अग्निस्था पते विमि योगः सत
 न्नो जे वतुणस्य विद्वा देवस्य हेतु अवया। सि सिद्धा
 यपिष्टो वन्ति नमः सोऽसु चानो विस्वा देवा ५ सि प्रमु
 ज्मस्तत् सत न्नो अग्ने वा मो नवति नो दिष्टो प्रसा
 दुष्ट साधु ५ अत यस्तु वतुण ५ एणो विहीन
 ३ क ५ सुहो नमः ५ यान्सु

सोमयोर्मध्ये वसवो ह्येतु स्यापयेत् ध्रुवो
 धनश्च सोमश्च आपश्चैवानलोलो निलः १२ प्र
 तप्यश्च प्रभासश्च वसवो ह्येतु प्रकीर्तिताः वसोः प
 वित्रमंत्रेण ध्रुवादींश्च प्रपूजयेत् वसोपवित्रमि
 ति मंत्रस्य जेतमः ऋषिः जगती छंदः वसवो देव ६
 ता वसु स्यापठे विविधयोगः वसोः पवित्रमसि
 सतधानं वसोः पवित्रमसि सहस्रधानं देवता
 सयिता ध्रुवा तु वसोः पवित्रेण सतधानेण सु प

विनियोगः तत्त्वावामिति वृत्तराग वन्द्यमानस्त
 दाशगतेयवमानो हविर्भिः अहोऽमानो वरुणो ह
 वो अशुशुशुसमानं अयः प्रमोषि १० आनोनि
 युद्धिर्न जेरा वापि मां वायुमर्चयेत् आनोनि
 न्दिः रिति मे न स्य प्रजापतिः अयिः त्रिषु वं २९ वा
 युर्देवता वायुस्थापने विनियोगः आनोनि यु
 न्दिः शक्तिनी निरध्वरं सहसनी भिरूपयामि य
 संवायो अस्ति एवने मादयस्य नूपं यूपं वा
 तस्यतिभिः सदाना ११ वायु

नृदादशान्न तथा यजमि चो यमो उद्रो वउणः स
 र्ये एव च ऋगो विवत्तान् पूषा च सविता दशमस्त
 या एकादशास्तथा त्वष्टा विशुक्ता दशा उच्यन्ते अदि
 तिद्यौ विति मंत्रेण आदित्यान् द्वादशालिखेत् अ
 दितिद्यौ विति मंत्रं स्पृजापति ऋषिः त्रिष्टुप् छन्दः
 ७ सूर्यो देवता सूर्योऽस्यापते विभिन्नयोगः अदितिद्यौ
 नदिति मन्त्रं त्रिष्टुप् छन्दः महिती मीता स पिता स पुत्रः
 विश्वे देवा अदितिः पंचजना अदितिर्जातमदि
 तिर्जातमदितिर्जनिः पंच

वा कामधुतः १३ सोमर्दशानयोर्मध्ये रुद्रा एका
 दशास्मृताः अजे कपादहर्षुध्वेविनूपास्तोयने
 तन्मयंतः हनस्त्वयुठनूपश्च मंवकश्चशुनेश्वनः
 सवित्रश्चजपनाश्चपिनाकीरुद्रएवच नमस्ते
 उदुमंत्रे रा रुद्राश्चैव प्रपूजयेत् नमस्ते इति मंत्र
 स्पपनमेष्टिनाभिः गायत्री द्युः रुद्रो देवता उदुस्या
 पने विनियोगः नमस्ते नदुमव्यवहृतोतद्वयेनमः
 वाह्यानुततनमः इशान इन्द्रो यामेध्यादिता

४
 ८
 कात्तकाः सकृन्मंगोऽधश्चेतिदितिवः सोमपास्त
 या विश्वेदेवाऽयायंतु नमः आभ्यांतौ प्रपूजयेत् वि
 श्वेदेवास आगतेति मंत्रस्य पत्रमेष्टिः अविः गायत्री ८
 दंडः विश्वेदेवा देवता विश्वेदेवस्या पत्रे विनियोगः
 विश्वेदेवास आगताश्चक्षुतामयि ७ एवं संबंधहि
 निधीदत् ६ आयंतु नः इति मंत्रस्य विवस्वान् अवि
 इहतीर्क्षन्ः पितरौ देवता पितरस्या पत्रे विनियो
 गः आयंतु नः पितरः सोम्या अग्निष्वाता ऋषि वि
 श्वपातोः अग्निर्विश्वेदेवस्य याम

ईन्द्रमृगयोर्मध्ये अश्विनाते जसाश्विनो अश्वि
नाते जसेति पनमेष्टिः अश्विः अतुष्टुपुष्टुः अश्विनो
देवता अश्वित्यो स्स्यापठे विविधयोगः अश्विनाते ज
साचतुः प्राणो गसरत्यती वीर्यं वाचेन्द्रो बलेनेन्द्रा
यद्वधुनिन्द्य पम् १६ अग्रे ययमयोर्मध्ये विश्वे
देवाः सपैतकाः कतुर्दशौ सत्यवत्कामौ च धु
वलोचनौ पुनर्वसुः सोमो विश्वेदेव इन्द्रो
अग्निर्ब्रह्माः सोमपाश्वरिहिरदयस्तु

योर्मेधेनाभ्यभूतानि पूजयेत् अन्ततोः वासुकिः शे
 षः कर्कोटस्तत्कस्तथा पद्मकश्चमहापद्मशंषः क
 वलस्तत्कस्तथा स्वयं पिशाचो गुह्यकः सिद्धो भूतो श्रीदेव
 यो नयः भूता यथाथ न भोस्तु सर्वे न्य इति मंत्रत भू
 ता यत्वा इति मंत्रस्य पञ्चाशत् अष्टाविंशतिः विना द्दं दः नाना
 यत्वा देवता भूतस्यापने विनिर्माणः भूतात्वा नारात्
 ये स्वयं भि विस्मयन् ३७ हन्ता दुर्या पृथिव्या मुर्वत
 रिमन्ने निमिषात्वा नाना जैसा द्याम्प दित्या इ

दन्तो धिबुपुनतेयन्वस्मान् १० यमनेऽसत्यो
 मध्येऽधीनसप्तपूजयेत् गौतमोऽत्रिभनद्वाजो वि
 श्वामित्रोऽथ कस्यपः यमदग्निर्वसिष्ठश्च सप्तैतेऽन
 षयस्मृता सप्तऽथ य इति मंत्रस्य गौतमऽथ विजग
 ती छंदः सप्तऽथ यो देवता सप्तऽथ विस्थापने विनि
 योगः सप्तऽथ यः प्रतिहिताः शस्त्रे सप्त न संति सप्त
 ममादम् सप्तार्धयः स्वपतो लोक मीयुस्तत्र जाय
 ता अथ सप्त गौतमोऽथ सप्तो वेदो ११ वेदोऽसत्यवस्मान्

सप्तसोपूज्यै सर्वकार्थसिद्धये अथ पुनो हनिक्वे
 शोतिमंत्रस्य परमेष्ठिनाधिः कुरु पुरुदः अथ न सो दे
 वता अथ न सो देवता विनियोगः अथ पुनो हनिक्वे
 सूर्यरस्मिस्तस्य यथ गतेश्वर योजा स्वसेना नीगना
 १० मन्त्रो पुंजस्य सा वक्रतं स्थः नाथ न सो देहावः प १०
 १० शोको हेतिः पो रुवे पोथ धः प्रहेति ते अथ न सो दे
 ते नो वनु ते नो अथ यनु ते जं धो द्विस्मा यश्च नो दे
 १० मन्त्रो पुंजस्य सा वक्रतं स्थः नाथ न सो देहावः प १०
 १० शोको हेतिः पो रुवे पोथ धः प्रहेति ते अथ न सो दे
 ते नो वनु ते नो अथ यनु ते जं धो द्विस्मा यश्च नो दे

पश्येन्नेहव्यं रस १० नमोस्तु सर्वेभ्य इति मंत्र
 स्य प्रजापतिः अथि ननुषु पृथग् नः सर्वो देवता स
 र्पस्यापने विनियोगः नमोस्तु सर्वेभ्यो ये केचित्
 पृथिवी मनुष्ये न प्रिते ये रि विनेभ्यः सर्वेभ्यो नमः
 २० वायु वज्र उरु पोर्म जे गंधर्वाप्सरस्तथा विश्वा
 य सुश्च गंधर्वा हा हा हू हू सथे य च चता चीने न
 कानं न भा उर्वशी चित् रोजना पुके शी मं जुघो
 वाधाः नृप्य जे स स व सो जु ये स्यं व नो हृदये
 श गंधर्वे तेति मंत्रतः गंधर्वा

मंत्रस्य नारायणः ऋषिः त्रिषु चंद्रः दुर्गा देवता दु
र्गा स्थापने विनियोगः श्रीश्चतुर्भुजश्च पात्मा
यहो नाने पार्थेव न तत्राणि रूपमपि वक्तुं न शक्यं
स्त्रिनिधाराणामुं प्रथिषाराण सर्वलोकन पीषारा
२३ वृक्षसोमयोर्मये अवसूदेति शंकरं स्कंद
नंदीश्वरेश्वरं महादेवं च पूजयेत् अवसूदेति ११
मंत्रस्य पद्ममेधिः ऋषिः ककुब्धः दुर्गा देवता रु
द्रा स्थापने विनियोगः अवसूदमदीमहवदेवं
चमकं यथा मोक्षस्य सारं दद्यात् श्रेयस

छन्दः गंधर्वो देवता गंधर्वस्य पत्ने विनि यो गः गं
 धर्वस्त्या विश्वा यतुः पति रधा तु विश्वस्यारि क्ये
 य यमानस्य पति धी नस्य ग्नि रि उ इडितः इन्द्रस्य
 जातुरसि दक्षिणे विश्वस्यारि क्ये य यमानस्य प
 ति धी नस्य ग्नि रि उ इडितः मित्रा यरु रौ त नतः प
 ति यतां ध्रुवे रा धर्म रा विश्वस्यारि क्ये य यमान
 स्य पति धी नस्य ग्नि रि उ इडितः २२ श्री स्वतेति मं
 त्रेण यन्मि दुर्गा देवीं प्रपूजयेत् श्री स्वतेति

५२

५२

न्दः विसृष्टे देवता विसृष्ट्यापने विनियोगः विसृष्ट
 रात्रि सविस्त्रोदमपत्रे स्या विसृष्टोत्पूरसि विसृष्टो
 विसृष्टे सव्यमसि विसृष्टे स्या २६ विसृष्टे सव्यमसि
 मध्यमरूतां सप्तको गणाः सुकृज्योतिश्चेत्पु
 वाकेन सप्तगिः परिपूजयेत् स्वेदद्वैरपितया
 मरूतां पूजनं स्मृतं सुकृज्योतिश्चेत्पु वाक्य
 वदं न स स्वेदद्वैरिति मन्त्रस्यापि परासनम
 विविशर २६ ननु ते देवता नरुतः स्यापने

स्फुरद्यथानोऽवसाययात् २४ ध्वनिर्देशान्न
 योर्मन्त्रे प्रियाविलुप्तयेवच सदसस्पतिमं
 त्रेण विलोरादेतिमंत्रतः लक्ष्मी पूज्या सदा भक्त्या
 विलुः पूज्यस्तयेवच सदसस्पतिमिति मंत्रस्य
 नारायणोऽभिः ३ स्मि रं ६ लक्ष्मिर्देवता लक्ष्मी
 स्थापने विनियोगः सदसस्पतिमन्त्रं प्रियमि
 न्द्रस्य काम्यासन्निसेधामया सिधयं त्याहा २५ वि
 लोराद्मिति मंत्रस्य प्रजापतिः अभिः ३ ३ ३

सखसमिन्ना सोमो अथ स न र सोम रूतो यजेत्सि
 व ३१ स्वजांश्च प्रधा सो च सां य न स्व गृह मे
 जी च कीं च श की वो जी धी ३२ ह्ये दे दे दे तं
 धिते ह सी दे दे वा ठ ३३ सु न्ने गृह ते णा य पि वे धि
 १३ सु न व आ सू वा स्व वे वा त वा स वि स श्वा त्वि वा
 १४ व र्ण सा द य ता मि ह त्वी ३३ वृ ह्त अ ग्न यो न
 १५ अ ग्न यो न वा ज जि दिति त्व वा अ ग्न यो न
 १६ जि दिति म न स म य द न स विः गृह ती द ३६

विनिर्योगः शुक्रज्योतिश्च विज्योतिश्च सत्य
 ज्योतिश्च ज्योतिष्याश्च शुक्रश्च ज्ञातपाश्चात्य
 १२ स्यात् २० इह ज्ञा व्या दृष्ट प्रतिसदृशं मितश्च
 संमितश्च संभरा २२ ज्ञातश्च सत्यश्च ध्रुवश्च
 च ध्रुवाश्च धाताश्च विधाताश्च विधार चः २५ स
 तजिज्ञसत्यजिज्ञसेनजिज्ञसुषेराच अतिमित्रं
 स्वदुने अमित्रश्च गणः ३० इह सा सता दृष्टा स
 उगुणं सदृष्टा सः प्रतिसदृष्टा सः सता नगमिता

१४ मृत्युकेसितः ३५ ककुभरूपमिति मंत्रस्य पुजाप
 तिनाभिः ययुः छंदः नोगो देवता रोगस्थापने वि
 नियोगः ककुभं रूपं वषभस्य दोचं तेन हृद्यु १४
 कः शुक्रस्य पुरोगा सोम सोमस्य पुत्रो गः यज्ञे सो
 मादाभ्यान्नाम जाग्रवितस्मेत्वा गृह्णाति तस्मै
 सोम सोमाय स्वाहा ३६ ब्रह्म नैऋत्यर्धे मध्यर्धे वसु
 विन्धौ तु पूजयेत् गणानां तैति मंत्रेण पुष्पावेतौ प
 ध्वं पृथक् कृणु गणानां तैति मंत्रस्य पुजापतिनाभिः

वैश्वानरो देवता त्वधास्यापने विनियोगः अग्ने
 वाजजिह्वाजः त्वसनिधनो वाजजितं संमार्जितमा
 देवेभ्यः स्वधापितृभ्यः सुपमेनेभूयास्तं ३७ बृह
 यमयोर्मधेष्टतुनोर्गैतु पूजयेत् अन्यवायो
 र्दमासातां ककुभ नमिति मंत्रतः अन्यवायो र्दमं
 अस्य संकतुकेतमधिः जगती छंदः ऋतुर्देवता ऋ
 तुस्यापने विनियोगः अन्यवायो र्दमासातां ऋषो
 न्नपूरः सुपर्शस्ते गंधर्वा रागमपाछद्रोमासां क
 र्पायो नो हि कुं डातां चामो लतिकाले स्मृता इ

१५ तु धनेभ्यः कंठको काली ७२ लवणोक्षुतसर्पिः
 धिर्लिरसुजोधसमुद्रोसितस्वान्नमंत्रेणानेनप
 जवेन ॥ समुद्रोसितमंत्रेण प्रजापतिनामिः यजु
 ७२ यजामि ईदता समुद्रस्याने विनियोगः
 समुद्रोसितमन्त्राना ईदनुः संभूर्मयो भूरमयो
 ७२ संभूर्मिमावा हि स्वाहा ॥ मास्तोसिमंरुतांगणाः
 संभूर्मयो भूरमिमावा हि स्वाहा ॥ वस्त्वसि
 दुवस्या संभूर्मयो भूरमिमावा हि स्वाहा ॥

सोमपास्तथा॥ विश्वेदेवा आधुनश्च नमः॥
 तोषरपुजयेत्॥ विश्वेदेवा आधुनश्च नमः॥
 संनस्य परमेष्ठोऽस्यः गवः प्रोच्यन्तः विश्वेदेवा
 ता विश्वेदेव स्थापनं विनियोगः॥ विश्वेदेवा
 २६ संनस्य परमेष्ठोऽस्यः गवः प्रोच्यन्तः विश्वेदेवा
 हि नरेण्ये इत्॥ ६॥ आधुनश्च नमः इति मे नमः
 विश्वेदेवा॥ अस्यैव इत्॥ इत्॥ पतरो देवता
 पुनः स्थापनं विनियोगः॥ आधुनश्च नमः
 पुनः स्थापनं विनियोगः॥ आधुनश्च नमः